

A szövegtan rendszerező ismételése

A szöveg kapcsán tanult fogalmak

A szöveg fogalma	A szöveg szerkezete	A szöveg jelentése	A szöveg grammatikája
Közlés, Kontextus, Kommunikáció eszköze	Mikroszerkezet (Tételmondat, Mondattömb, Bekezdés)	Jelentésbeli elemek	Névmásítás
Írásbeli és szóbeli létforma	Tartalmi-logikai kapcsolat (kapcsolatos, ellentétes, magyarázó, következtető, választó)	Téma Tételmondat	Igei személyragok és birtokos személyjelek
Kommunikációs funkciók (referenciális, fatikus, metanyelvi, konatív, emotív, poétikai)	Makroszerkezet (Bevezetés, Tárgyalás, Befejezés)	Kulcsszavak Izotópok	Határozott névelő, kötőszók
Szövegsajátosságok (Kifejezettség, Elhatároltság, Strukturáltság)	Szerkezetfajták (lineráris, keretes, asszociatív, párhuzamos vagy ellentétező, mozaikszerű)	Cím	Szórend és mondatrend
Szövegkohézió (globális, lineáris, nem nyelvi)		Téma-Réma	

Összefoglaló feladat - szövegelemzés

Perszephoné és az évszakok

¹Perszephoné Démétér, a termőföldek istennőjének lánya volt. ²Egyszer a gyönyörű fekete hajú lány egy bámulatos szépségű jácintért elcsatangolt a társaitól. ³Ekkor megremegett, dörögve kettévált a föld, és négy fekete ló vontatta hintó emelkedett ki a sötét mélyből. ⁴Hádész magával ragadta Perszephonét az Alvilágba, és feleségül vette.

⁵Démétér szomorúságában minden termékenységi erőt elpusztított a földön, így nem érett be a gyümölcs, nem volt mit learatni. ⁶Hermész közbenjárására az árnyak királya végül megengedte feleségének, hogy az év kétharmadát anyjával töltsse el a földön, és csak egyharmadában maradjon az Alvilágba. ⁷Amikor Perszephoné az Alvilágban tartózkodik, a természet nyugovóra tér. ⁸Ilyenkor lelassul vagy megáll a növények növekedése, és beköszönt a tél. ⁹Majd tavasszal, amint a lány visszatér anyjához, a természet újjá éled.

¹⁰A görögök így magyarázták az évszakok váltakozásait.

Feladatok a szövegelemzéshez

A szövegkohézió nem nyelvi tényezője:

1. Milyen kommunikációs funkciót ismersz fel a szövegben? (mi a közlés célja?)
2. Milyen a szöveg szerkezete?
3. Tagolható-e a szöveg makroszerkezete szerint? A választásodat indokold is meg!

Globális kohézió – jelentésbeli kapcsolóelemek

4. Írd ki a szöveg tételmondatát!
5. Írj ki két kulcsszót a szövegből!
6. Határozd meg a cím típusát!
7. Válaszd ki az alábbi logikai viszonyok közül, hogy milyen viszony állhat fenn a 2. és a 3. mondat között! (gondolj arra, milyen kötőszót illeszthetnél közéjük...) *kapcsolatos, ellentétes, választó, következtető, magyarázó*
8. Ábrázold a szöveg 2-3-4-es mondatának a téma-réma kapcsolatát!

Lineáris kohézió – nyelvtani kapcsolóelemek

9. Keress példát a szövegből:
 1. névmásításra (és nevezd meg az utalás iránya szerinti fajtáját)
 2. határozott névelőkre

Megoldások

1. poétikai funkció
2. időrendre épülő lineáris szerkezet (elbeszélés)
3. Igen, tagolható, mert a történetnek van bevezetése, tárgyalása és befejezése. Lezárt és kerek egész.
4. Tételmondata: A görögök így magyarázták az évszakok váltakozásait.
5. Déméter, Perszephoné, lány, Alvilág, természet
6. Cím: témajelölő és szókapcsolat
7. A 2. és 3. mondat között kapcsolatos a viszony, mert ÉS kötőszót illeszthetünk közéjük

8. Téma-Réma:

²**Egyszer (R1)** a gyönyörű fekete hajú lány (T1) egy bámulatos szépségű jácintért elcsatangolt a társaitól.

³**Ekkor** megremegett, dörögve *kettévált a föld*, és négy fekete ló vontatta hintó emelkedett ki a sötét mélyből.

⁴Hádész magával ragadta Perszephonét az Alvilágba, és feleségül vette.

T1 -> R1

|

T2 -> R2

|

T3 -> R3 (R3a+R3b)

9.

1. Névmásítás: pl. **ekkor** (anafora) megremegett => egyszer (elcsatangolt), **Amikor** (katafora) Perszephoné az Alvilágban tartózkodik, a természet nyugovóra tér. A görögök **így** (anafora) magyarázták az évszakok váltakozásait. => a teljes történetre utal
2. Határozott névelő: ²Egyszer **a** gyönyörű fekete hajú lány..., **az** árnyak királya (Hádész)

Köszönöm a figyelmet!